

جلسات تمرین

دوره آموزشی مهارت درست فکر کردن

با دکتر باقری

تمرین شماره ۸

مغالطات منطقی و مکانیسم های دفاعی ذهن

این برنامه آموزشی با پشتیبانی و حمایت بنیاد غیر انتفاعی آینه تهیه و تقدیم حضور شما عزیزان میشود. در این بسته آموزشی که صد جلسه خواهد بود، اصول درست فکر کردن بر اساس آموزه های تفکر نقادانه، (Critical Thinking) و با بهره گیری از آخرین یافته های علمی در زمینه تفکر، آموزش داده میشود. هدف از این برنامه آشنایی همگان با اصول درست اندیشیدن است تا از این طریق شاهد گسترش هر چه بیشتر عقل ورزی و خردگرایی در جامعه باشیم.

بهترین گزینه را انتخاب کنید:

در جمله زیر کدام مغالطه استفاده شده است؟

هرکس کمترین درک و شعوری داشته باشد می داند حافظ بهترین شاعر پارسی گوی است.

۱. مسموم کردن چاه

۲. مصادره به مطلوب

۳. تله گذاری

۴. پهلوان پنبه

توضیح: جواب گزینه اول است.

این مغالطه زمانی رخ می‌دهد که در مواجهه با یک استدلال، آن را به بدترین و ضعیف‌ترین شکل ممکن تفسیر کنیم تا بتوانیم به راحتی ردش کرده و دلایلی در خصوص عدم پذیرش آن ارائه کنیم.

۱. مسموم کردن چاه

۲. مصادره به مطلوب

۳. تله گذاری

۴. پهلوان پنبه

توضیح: جواب گزینه چهارم است.

جمله زیر حاوی کدام مغالطه است؟

این بهترین و باکیفیت‌ترین شامپو است چون سال گذشته بیشترین فروش را داشته است.

۱. تله گذاری

۲. مصادره به مطلوب

۳. توسل به اکثریت

۴. استناد به مرجعیت کاذب

توضیح: جواب گزینه سوم است.

در جمله زیر کدام مغالطه دیده میشود؟

"کسانی که به بهانه گرمای سوزان از شرکت در جنگ خودداری می‌کنند گناه بزرگی را مرتکب میشوند و باید بدانند که آتش جهنم سوزنده‌تر است."

۱. تله گذاری

۲. توسل به احساسات

۳. دوگانه جعلی

۴. استناد به مرجعیت کاذب

توضیح: جواب گزینه دوم است. در مغالطه توسل به احساسات به جای استفاده از دلیل و برهان، مغالطه گر تلاش می کند تا با برانگیختن احساساتی نظیر ترحم، ترس، تنفر و نظایر اینها طرف مقابل را متقاعد کند تا ادعایش را قبول کند.

اگر کسی بگوید "ما بعد از مرگ نیست و نابود نمی شویم، بلکه دوباره زنده خواهیم شد و زندگی ابدی خواهیم داشت و دلیل آن این است که همه انسانها میل به جاودانگی دارند" از کدام مغالطه استفاده کرده است؟

۱. آرزو اندیشی

۲. توسل به احساسات

۳. عوام فریبی

۴. استناد به مرجعیت کاذب

توضیح: جواب گزینه اول است.

در این نوع از مغالطه شخص جمعیت زیادی را با سخنرانی های احساسی، مداحی و یا پخش سرود ملی به وجد می آورد و در مسیر افکار و مقاصد خود قرار می دهد.

۱. آرزو اندیشی

۲. توسل به احساسات

۳. عوام فریبی

۴. استناد به مرجعیت کاذب

توضیح: جواب گزینه سوم است.

مغالطه گران وقتی تصمیم می گیرند اذهان را از موضوعی منحرف کنند از این استراتژی استفاده می کنند. وقتی در برابر یک استدلال قوی حرفی برای گفتن ندارند موضوعی دیگر را پیش میکشند تا حواس ها را پرت کنند. معمولا موضوع حواس پرت کن بسیار احساس برانگیز مطرح می شود.

۱. رد گم کردن

۲. توسل به احساسات

۳. عوام فریبی

۴. شیب لغزنده

توضیح: جواب گزینه اول است.

اگر کسی ادعا کند سعید پسر خوبی است چون والدین با فرهنگ و تحصیل کرده ای دارد از کدام مغالطه استفاده کرده است؟

۱. ترکیب

۲. تقسیم

۳. کلیشه سازی

۴. شیب لغزنده

توضیح: جواب گزینه دوم است. مغالطه تقسیم درست در مقابل مغالطه ترکیب قرار دارد. این مغالطه زمانی روی می دهد که ویژگی های یک مجموعه یا گروه را بدون هیچ ملاحظه ای به تک تک اجزا یا افراد آن مجموعه یا گروه نسبت دهیم و بر این اساس قضاوت کنیم و تصمیم بگیریم. در کلیشه سازی (stereotyping) افراد مختلف را به خاطر داشتن یک ویژگی در یک گروه قرار داده و این ویژگی را به همه تعمیم می دهیم. مثلا اصفهانی ها فلان هستند. شیرازی ها چنان هستند.

اگر کشور ما در گذشته حقوق بشر را نقض کرده باشد سعی می کنیم با استفاده از این مکانیسم دفاعی به توجیه و دلیل تراشی دست بزنیم حتی اگر شواهد آشکار و غیر قابل انکار باشند.

۱. فرافکنی

۲. همانند سازی

۳. عقلانی سازی

۴. انکار

توضیح: جواب گزینه چهارم است.

با استفاده از این مکانیسم دفاعی شخص سعی میکند شناخت خود را با شناخت یک چیز خارج از خود پیوند بزند و به این طریق برای خود ایجاد ارزش کند. اینگونه افراد نسبت به شخص یا گروهی که خود را با آن پیوند میدهند احساس تعلق عاطفی شدید پیدا می کنند. بهترین مثال آن برخی طرفداران تیم های فوتبال هستند که دوست دارند در جامعه به عنوان هوادار فلان تیم شناخته شوند و به این شکل خود را مطرح کنند.

۱. فرافکنی

۲. همانند سازی

۳. عقلانی سازی

۴. پسرقت

توضیح: جواب گزینه دوم است.

در جایی این استراتژی به شکل مانعی بر سر راه تفکر منطقی و منصفانه عمل می کند که انسان بدون اینکه درس لازم را گرفته باشد کارهای غیر اخلاقی گذشته خود را به فراموشی بسپارد. یعنی انسان کارهای نادرستی را که انجام داده به فراموشی بسپارد بدون اینکه در قبال آنها خود را مسئول بداند و یا درس خود را گرفته باشد تا در آینده مرتکب آن نشود.

۱. فرافکنی

۲. همانند سازی

۳. عقلانی سازی

۴. پسرقت

توضیح: جواب گزینه چهارم است. البته **overthinking** هم کاری نادرست است که همواره در حال نشخوار فکری باشیم.

در زمان استفاده از این مکانیسم دفاعی، شخص خشم خود را به سمت افرادی که کمتر تهدید به حساب می آیند، هدایت می کند. مثل فردی که در اداره مورد توبیخ قرار می گیرد و خشم خود را در خانه نشان میدهد.

۱. فرافکنی

۲. جابجایی

۳. عقلانی سازی

۴. سپر بلا

توضیح: جواب گزینه دوم است. جابجایی (**displacement**)

در این مکانیسم دفاعی شخص افکار ویرانگر را با فعالیت های مفید جایگزین می کند. مثلاً شخصی که پس از جدایی از همسر خود بجای فکر کردن به اینکه چگونه به او آسیب برساند به گفتن شعر روی می آورد.

۱. فرافکنی

۲. والایش

۳. عقلانی سازی

۴. سپر بلا

توضیح: جواب گزینه دوم است. والایش **sublimation** جزو مکانیسم های دفاعی سالم و رشد یافته **mature** دسته بندی می شود.

در این مکانیسم دفاعی شخص سعی می کند احساسات را با تمرکز بر دلایل عقلانی کنار بگذارد.

۱. فرافکنی

۲. والایش

۳. عقلانی سازی

۴. سپر بلا

توضیح: جواب گزینه سوم است. برخی برای فرار از احساس ایجاد شده، سعی می کنند با تکیه بر توجیه عقلانی، بجای حس کردن، فکر کنند. در حالی که استفاده مفرط از تفکر و منطق انتزاعی برای پرهیز از احساسات نوعی مکانیسم دفاعی است چون جنبه های احساسی کنار گذاشته می شود و بجای آن تجزیه و تحلیل عقلانی قرار می گیرد.

خانمی که همسرش را دوست ندارد ولی او را به دوست نداشتن خودش متهم می کند از کدام مکانیسم دفاعی استفاده می کند؟

۱. فرافکنی

۲. والایش

۳. عقلانی سازی

۴. سپر بلا

توضیح: جواب گزینه اول است. فرافکنی (projection) یعنی ادراک احساس خود در دیگران و عمل بر اساس ادراک یاد شده.